

11.8.2017

STM082:00/2017
STM/3156/2017

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON ASIAKKAAN JA POTILAAN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS -JATKOTYÖRYHMÄN ASETTAMISPÄÄTÖS

Asettaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö on tänään tekemällään päätöksellä päättänyt asettaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeus -jatkotyöryhmän ajalle 15.8.2017–28.2.2018.

Tausta ja tehtävät

Sosiaali- ja terveysministeriössä on vuodesta 2001 lähtien laadittu useita esi- ja perusselvityksiä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan ja potilaan asemasta ja itsemääräämisoikeudesta ja niiden vahvistamisesta. Vaikka lastensuojelulain (417/2007), mielenterveyslain (1116/1990) ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) tahdosta riippumattomia toimenpiteitä koskevat säännökset on uudistettu uuden perustuslain säätämisen jälkeen, uudistamistarpeita on edelleen. Eduskunnan oikeusasiamies on viitannut useissa lausunnoissaan perustuslain asettamiin vaatimuksiin sosiaali- ja terveydenhuollossa asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeutta rajoitettaessa ja kiirehtinyt lainsäädännön valmistelua.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 20.4.2017 työryhmän tekemään ehdotuksensa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeuden vahvistamista sekä päihde- ja mielenterveyspalveluja koskeviksi säännöksiksi (STM/1377/2017).

Työryhmän tavoitteena on ollut uudistaa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöä siten, että itsemääräämisoikeudesta ja sen rajoittamisesta olisi kattavasti säädetty kaikkien sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden ja potilaiden osalta.

Lainsäädännön valmistelutyö on pitkällä, mutta laajan asiantuntemuksen hyödyntäminen, potilaita ja asiakkaita koskevien säännösten uudistaminen sekä työryhmän näkemysten yhteensovittaminen vaatii vielä lisätyötä. Valmistelussa on voitava varmistua siitä, että kaikki näkökulmat on huomioitu.

Jatkotyöryhmän tehtävänä on laatia hallituksen esityksen muotoon laaditut esitykset lainsäädännön uudistamisesta. Ehdotusta tehtäessä tulee ottaa huomioon kansainväliset ihmisoikeussopimukset, perustuslain asettamat vaatimukset ja itsemääräämisoikeuden rajoituksia sekä päihde- ja mielenterveyslainsäädäntöä koskevat sosiaali- ja terveysministeriössä tehdyt selvitykset ja raportit sekä niihin perustuvat säädösehdotukset

samaten kuin sosiaali- ja terveysministeriölle tehdyt aloitteet ja 14.3.2017 järjestetyn työseminaarin päätelmät.

Kokoonpano

Puheenjohtajat:

Puheenjohtaja Lotta Hämeen-Anttila, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö

Varapuheenjohtaja Helena Vormaa, lääkintöneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö

Jäsenet:

ylitarkastaja Elina Uusitalo, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus ja valvontavirasto

tutkimusprofessori Jaana Suvisaari, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos johtava lakimies Sami Uotinen, Suomen Kuntaliitto

apulaisylilääkäri Timo Lauri, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

nuorisopsykiatrian ylilääkäri, toimialuejohtaja Matti Kaivosoja, Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus

ylilääkäri, toimialuejohtaja Hanna-Mari Alanen, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri

sosiaalitoimintakäyttäjät Päivi Sinko, Espoon kaupunki

ihmisoikeuslakimies Liisa Murto, Vammaisfoorumi ry

lakimies Marjut Vuorela, Vanhustyön keskusliitto

kuntoutuspäällikkö Kimmo Hane, Mielenterveyden keskusliitto ry

kokemusasiantuntija Sami Munther, KokoA ry

hallituksen jäsen Yrjö Mattila, Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry

suunnittelija Mari Luonsinen, Muistiliitto

asiantuntijalakimies Kirsi-Maria Malmlund, SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf

johtava ylilääkäri Kaarlo Simojoki, A-klinikka Oy

toimitusjohtaja Katja Ilvonen, Oulunkylän sairaskotisäätiö

toiminnanjohtaja Jarmo Palomäki, Suojapirtti ry

Pysyvät asiantuntijat:

pääsihteeri Merja Heikkonen, Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta

pääsihteeri Ritva Halila, Valtakunnallinen sosiaali- ja terveystieteiden neuvottelukunta

neuvotteleva virkamies Riitta Burrell, sosiaali- ja terveysministeriö

projektipäällikkö Anja Noro, sosiaali- ja terveysministeriö

Sihteerit:

neuvotteleva virkamies Elina Kotovirta, sosiaali- ja terveysministeriö

johtava lakimies Sirkka Sivula, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmä työskentelee virka-aikana ilman erillistä korvausta. Työryhmän kustannukset maksetaan momentilta 33.01.01.

Työryhmän työn tueksi voidaan perustaa alatyöryhmiä.

Perhe- ja peruspalveluministeri

Annika Saarikko

Hallitusneuvos

Anne Koskela

JAKELU

Päätöksessä mainitut

TIEDOKSI

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila
Erityisavustaja Niina Perälä
Erityisavustaja Kari Synberg
Erityisavustaja Riikka Pirkkalainen
Erityisavustaja Hanna-Maija Kause
Kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Suomen Kuntaliitto
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöryhmä
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri
Espoon kaupunki
Vammaisfoorumi ry
Vanhustyön keskusliitto
Mielenterveyden Keskusliitto ry
KokoA ry
Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry
Muistiliitto
SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta
A-klinikka Oy

Oulunkylän sairaskotisäätiö

Suojapirtti ry

STM:

- STO
- HTO
- VIE
- HARE
- kirjaamo

